

BOJANA IVANOVIĆ

Ti samo GURAJ dalje

**JEDNOM ĆE BITI –
PREKASNO.**

DANAS JOŠ NIJE.

**POČNITE
DA GURATE.**

SADRŽAJ

UVOD	11
RAZUMEVANJE	13
Zašto je život takav kakav je	15
Kako bi trebalo da bude i kako najčešće nije	21
Sve počinje u pelenama	29
Počistite đubre i gurajte dalje	45
PREVAZILAŽENJE	49
Pošteno se zauzmite za sebe	51
Prevazilaženje	57
Razočaranja	63
Samosabotaža	71
Strahovi	75
Usamljenost	91
Duševna patnja	105
Osećaj da si uništio sopstveni život	115
Kada budete želeli da se predate	121
IZGRADNJA	125
Jasna vizija i strategija	127
Moć odluke	135
Tehničke veštine	145
Čudesna moć pitanja	163
Stvorite svoje šanse	169
GURANJE	181
Pripremite se za prinudno sletanje	183
Elimišite ometače koji vas sprečavaju da gurate ...	187
Verujte u nekoga ili u nešto	197
Da li ste zaista uradili baš sve?	205
Drugi nisu bolji od vas, samo više guraju	209
ZAKLJUČAK	214

Dragi čitaocē, draga čitateljko,

Najpre ti želim lep i srdačan pozdrav.

Ne poznajem te lično, ali ako držiš ovu knjigu u rukama, to znači da si verovatno veoma sličan/a meni. Ti si duša koja ne želi samo da postoji u ovom svetu, već od svog života želi nešto više. Možda si trenutno pomalo izgubljen/a i ne znaš kako to da postigneš. Možda ti se čini da si već pokušao/la sve, a nikuda se ne mičeš. Ali, u tebi definitivno plamti malecna nada, inače uopšte ne bi ni čitao/la ovu knjigu. To je dobro! Budite ponosni na sebe zato što još niste odustali. Još ste u velikoj prednosti u odnosu na one koji su odlučili da se predaju pre vremena.

Ko sam ja i zašto bi verovali mojim rečima?

Ja sam žena koja gura dalje čitav svoj život. Moj život nije baš bio posut ružama. Još kao devojčica, susrela sam se s alkoholizmom i nasiljem u porodici, ismevanjem u školi, kasnije i s niskim samopoštovanjem, nesrećnim ljubavima, nezadovoljstvom u vezi, borbom sa suvišnim kilogramima; depresijom, napadima panike, nedostatkom novca, usamljenošću, negativnim podsvesnim obrascima koji su me ograničavali pri postizanju mojih ciljeva i još bezbroj drugih iskušenja koje nam život služi s godinama. Ako sam želela da napredujem, nije mi preostajalo ništa drugo već da se kroz sva ta iskušenja nekako proguram dalje.

Bez obzira na to koliko je lep naš svet, ipak ne možemo zatvarati oči i moramo priznati sebi da često ume da bude i svirep i nepravedan, i da je ljudima potrebna sva pomoć i znanje koje možemo dobiti da bismo uspešno prebrodili sve što nas zadesi u životu. Uvek će postojati nešto sa čime ćemo morati da se suočimo i što ćemo

morati da savladamo; tako rastemo, postajemo mudriji i razvijamo se kao ličnosti. Onog trenutka kada prestanemo da se trudimo i odustanemo, gubimo i sve šanse da nekada bude bolje.

Knjiga *Ti samo guraj dalje* je nastala zato da podrži sve hrabre žene (i muškarce), koji takođe guraju i pokušavaju da postignu nešto. Ljubav prema pisanju sam spojila sa željom da prenesem svoje znanje, koje sam i sama želela da posedujem na početku svog puta, kao i željom da ohrabrim sve koji još ne veruju da imamo moć da promenimo svoje živote i postignemo sve što želimo, iako to nije uvek jednostavno.

Neka vam knjiga *Ti samo guraj dalje* posluži kao inspiracija pri postizanju vaših ciljeva i riznica saveta i znanja kako gurati dalje uprkos svemu što se događa, i kao stub na koji možete da se oslonite kada vam je teško.

Ne zaboravi – šta god da se desi, TI SAMO GURAJ DALJE!

Želim ti mnogo uspeha
i predivnih doživljaja na tvom putu,

RAZUMEVANJE

ZBOG ČEGA
JE ŽIVOT TAKAV
KAKAV JE?
(češće nepravedan nego pravedan)

*„Sam život je neobična mešavina.
Moramo da ga prihvatimo onakvim kakav jeste,
pokušamo da ga shvatimo
i potom poboljšamo.”*

RABINDRANAT TAGORE

“

Činjenica je da je malo stvari u životu fer. Dobrim i poštenim ljudima se obično događaju loše stvari, dok manje pošteni kroz život plove lagodno i bez većih briga. Neki bi rekli da je to sudbina, karma iz prethodnih života, sreća ili peh... šta je, tu je.

Postoje ljudi koji su bogati, uspešni, zdravi, srećni, ukratko, njihov život se odvija kao u bajci. Divno za njih. Postoje i ljudi koji su siromašni, bolesni, tužni, depresivni, usamljeni i više životare nego što zaista žive. Ali, moramo priznati jedno – i dalje možemo da budemo srećni što smo rođeni ovde gde jesmo, uprkos svim mogućim našim problemima i teškim iskušenjima koje nam život nosi.

Naša početna pozicija je mnogo bolja od, recimo, onih koji su se rodili negde u Africi. Nama je sve hiljadu puta dostupnije i lakše nego njima. Ako vam ikada bude veoma teško, pokušajte da se setite ovoga. Zna li koliko više i napornije moraju da se trude ljudi koji su rođeni u zemljama trećeg sveta?! A tužna je istina da uspe možda njih 0,0001%. Mi smo tu, rođeni u onom delu sveta gde su mogućnosti beskrajne, i samo od nas zavisi kako ćemo ih iskoristiti.

Ovu knjigu pišem s namerom da vam pružim nadu i znanje o tome kako da uspešno savladate sva iskušenja u životu i kako da se podignete posle svakog pada. U stvari, vrlo je jednostavno i naslov knjige govori sve – **ti samo guraj dalje, bez obzira na sve!**

Mogla bih da tražim milion razloga zašto je to tako kako je na ovom svetu, ali radije ću pošteno priznati da nemam pojma. Postoji bezbroj teorija, ali čak i kada bismo znali koja je zapravo tačna, na kraju krajeva, ta informacija nam ne bi bila apsolutno ni od kakve koristi kada bismo želeli da napravimo nešto više od svog života.

Ovde dolazi odlučujući korak koji će odrediti tok vašeg daljeg života. Ili ćeš biti jedan od onih koji popuštaju pod pritiskom svih

nevolja koje su te zadesile, ili ćeš biti jedan od onih koji se bori i istrajava do kraja, čak i kada je toliko mračno da se svetlost na kraju tunela uopšte ne vidi. Pre mnogo godina sam odlučila da više neću igrati ulogu žrtve i da ću učiniti sve što je u mojoj moći da stvorim život po svom ukusu.

Kao što je činjenica da život često nije pravedan, tako nas ni uloga žrtve nikuda ne vodi.

Pardon, vodi nas u još veće sranje od onog u kome smo trenutno. Nije prijatno biti na tom mestu, verujte mi, tamo sam bila nekoliko puta.

Veliko sranje je i to što nam se često događaju stvari koje nisu fer. Boriš se, trudiš se svim snagama, istrajavaš, a čini ti se da se ništa ne mrda ili da drugima ide lakše i bolje. Desi ti se bezbroj nepravdi, bezbroj stvari krene naopako, situacija ostaje ista ili gora. Kako je to moguće?

Tja, ponekad se to i sama pitam, a ipak nam ne preostaje ništa drugo nego da guramo napred ako želimo da stignemo negde. Često većina „motivatora” pokušava da nam prikaže kako sve postaje super lako kada jednom počneš da razmišljaš drugačije i postaneš pozitivniji. Tada bi sve postalo čarobno bolje bez bilo kakvih problema. O, pa da! Iz mojih iskustava – postaje još teže.

Teže? Pa šta ova piše, sada se sigurno pitate. Znajte da ću prema svim svojim čitaocima uvek biti samo iskrena jer od lažnih obećanja nećete imati ništa. Mogla bih vam u knjizi obećati bajkovit život do kraja vaših dana, ako budete počeli s radom na sebi i ostvarivanjem toga što želite, mada bi to bila čista laž.

Ako odlučite da želite da gurate dalje, stvari će na trenutke postati još teže i još uvek ćete morati da prelazite određene prepreke i

iskušenja. Ono što vam nudim u ovoj knjizi je znanje kako gurati dalje uprkos svemu, kao što to rade pravi pobjednici.

Možda je sada pravi trenutak da ovu knjigu odložite ako niste spremni za teška iskušenja i radije biste ostali u svojoj zoni (ne)komforta. Ipak se nadam da ćete ostati sa mnom i videti da se može. Istina je da ipak nije lako. Ali, ako bi bilo lako, možda ne bi bilo zabavno. Možda ne bismo toliko naučili. Porasli kao ličnost. Postali mudriji i pametniji.

Ova knjiga nije za one kojima u životu sve teče kao po loju. Ova knjiga je za nas, ljude koji nešto želimo, a naše okolnosti nisu idealne i pošteno moramo da se izborimo i potrudimo. Uglavnom sami, a ponekad na svom putu možda sretnemo i neku dobru dušu koja nam malo priskoči u pomoć. Ali, uglavnom smo sami i toga se nemojte bojati i znajte da čovek može i sam mnogo stvari!

Lagala bih kada bih rekla da ne bih želela da budem u toj grupi ljudi kojima sve ide kao po loju. Koliko bih briga, problema, prepreka mogla da preskočim? Nema ništa loše u tome da tiho (ili naglas) priznate da biste i vi to voleli. Da, zaboga, ali ko to ne bi želeo?! Pokažite mi čoveka koji bi radije izabrao teži, a ne lakši put. Hej, mislim da ne postoji! I uopšte ne moramo da se stidimo zbog toga.

Čini mi se da u ljudima još uvek postoji neka vrsta ukorenjenog mentaliteta da morate mnogo da radite da biste bili uspešni; ako se ne trudite, uopšte ne zaslužujete uspeh. Mnogi ljudi su takođe veoma ljuti i kritični kada čuju kako je neko to uradio, kako kažu, preko noći.

Ali, dragi ljudi, znajte da svaki čovek ima svoju priču. To može biti osoba koja je zaista iz grupe „sve nam teče kao po loju” i uspela je u rekordnom roku. Ali, to može biti i osoba koja je iz naše grupe

boraca i ne znamo koliko meseci ili godina je moralo da prođe da bi uspela „preko noći”.

Da li je to u stvari uopšte važno? Za nas – nimalo. **Nas i naš uspeh ne ugrožava baš niko osim nas samih.** Ako samo budemo stajali u mestu i gledali i ocenjivali šta su drugi učinili ili postigli, teško će se dogoditi da se i sami negde pomerimo. Zato radije sve svoje slobodno vreme i energiju i fokus usmerite na sebe, svoje ciljeve, projekte, želje. I, naravno, na rešavanje svih prepreka koje se pojave na našem putu jer barem znate da bez toga ne ide.

I život je više puta fer nego nefer, zato onome ko bi želeo da postigne neki svoj cilj, da postane srećniji i uspešniji, ne preostaje baš ništa drugo nego da gura dalje do poslednjeg daha.

KAKO BI TREBALO DA BUDE

(i kako najčešće nije)

*„Očekivati da će svet biti fer prema tebi
zato što si dobar čovek isto je kao očekivati
da te bik ne napadne
zato što si vegetarijanac.”*

DENIS VOLI

“

Neki ljudi umeju da budu pomalo prepredeni. Brzo shvataju kako funkcioniše ovaj svet i nauče da stvari preokrenu u svoju korist. To se zove zalaganje za sebe, što je odlično sve dok njihovo ponašanje ne nanosi štetu drugima.

Neki ljudi, u koje spadam i ja, ili sam spadala i sama (nisam baš sigurna gde bih se smestila), sasvim detinjasto i naivno misle da je svet ljubazan, pravedan i da vam se ljubaznost i dobrotu uvek vraćaju. Ipak, ne postoji za džabe izreka: „Dobrotu je sirota”, i to je, nažalost, i te kako tačno.

Realnost je takva da svet može biti sve samo ne pravedan i, iako se ponekad tešimo da pre ili kasnije sve dođe na svoje mesto i da svako dobije ono što zaslužuje, moramo priznati da se to samo retko kada dešava (posebno samo od sebe).

Radi dobro i dobrom se nadaj, kažu. Apsolutno se slažem s prvim delom, ali jako sumnjam u drugi. Možda se vrati sada ili za 30 godina, ili nikada. Naravno, ne treba samo da budemo primorani da budemo dobri u očekivanju da će nam se dobro kasnije vratiti, dobro moramo činiti od srca, inače nema smisla.

Ali, čini mi se da je normalno da, ako činiš dobro od srca, nekako očekuješ da će ti se dobro i vratiti. Međutim, posebno kod starijih, često kada ih slušam, čujem da su navikli na nekakvo mučeništvo i stradanje i da ne očekuju ništa dobro zauzvrat. I onda me ponekad neko čudno i ružno pogleda kada naglas kažem da, ako učinim dobro, očekujem i želim da se to dobro vrati i meni, i da će se to dobro desiti. Kao da je to nešto loše! S jedne strane, veoma je tužno što neko misli da ne zaslužuje dobre stvari. Mislim da svi dobri ljudi zaslužuju dobre stvari i toga ne treba da se stidimo, već bismo morali da se ponosimo time.

Dakle, u savršenom svetu bi se svakom dobrom čoveku događale samo dobre stvari, ljudi bi bili ljubazni jedni prema drugima, pošten

rad bi se cenio i poštovao, a dobra dela bi bila nagrađena. Nažalost, treba biti realan i pošteno reći da je često sasvim suprotno.

Koliko ljudi poznajete koji su dobri kao hleb, ali im se često dešavaju loše stvari? Ja – mnogo. Možda ću nekoga naljutiti sledećim rečenicama, ali i pored toga što svet nije baš pravedno mesto, smatram da veliki broj ljudi i sam snosi popriličnu odgovornost za pehove koji ih snađu.

Većina ljudi želi da ugodi drugima i pri tome potpuno zaboravlja na sebe i svoje želje. Većina ljudi se čak i ne usuđuje da naglas izgovori svoje želje i prilagođava se drugima. Ili kod kuće, ili na poslu. Većina radi ono što drugi kažu i slepo sledi neka pravila ne razmišljajući o tome šta žele za sebe. Većina se povinuje željama drugih i radi ono što drugi žele. Većina se ne usuđuje da se zauzme za sebe, čak i kada svesno zna da nešto nije u redu ili da bi trebalo da bude drugačije.

Ružna istina je da niko neće dolaziti svakog dana i pitati vas šta želite jer, ukratko, nikoga nije briga. Ružna istina je da su ljudi prilično sebična stvorenja i da svako želi najbolje za sebe. Niko neće trošiti svoje vreme i energiju na vas da bi vas mazio i ophodio se prema vama onako kako biste želeli. Nikoga neće biti briga, čak i ako ste najljubavnije i najsrdačnije biće na ovom svetu, osim ako oni imaju koristi od vas. Bezočno, ali istinito. Svako će radije brinuti o sebi nego o vama.

Dobri ljudi često umeju da budu u nekoj vrsti mučeničke uloge, čekajući da ih neko primeti i da im da zeleno svetlo. Međutim, ako (i kada) se to ne dogodi, oni su razočarani, žale se na svoju sudbinu i ljuti su na svet.

Ovo nije pravi put, jer ne vodi nikuda. **Budimo dobri, ali i pametni. Činimo dobro, ali radimo i u svoju korist. Budimo dobri prema drugima, ali pre svega budimo dobri prema sebi.**

Jer, svako od nas je osoba koju prvo treba da volimo i zato je važno da se prvo pobrinemo za sebe. Ovde nema baš ničeg lošeg i sebičnog, pa vas molim da se uopšte ne osećate loše zbog toga što sebe stavljate na prvo mesto (ispred nekog drugog). Razmislite o tome na ovaj način: ako sebe stavite na prvo mesto i prvo zadovoljite svoje potrebe, imaćete više volje i energije da usrećite druge i uradite dobar posao negde drugde.

Neophodno je biti malo sebičan i prvo uraditi ono što je za naše dobro. Pomalo je mrsko ako ranije niste bili ovakva osoba, ali ako ne želite da budete samo otirač na koji svi gaze do kraja života, shvatite moj savet ozbiljno i počnite sa vežbanjem i malim koracima. Ne idite na tu kafu ako vam se ne ide! Ne javljajte se odmah na telefon ako ste previše umorni! Ostavite to posuđe koje treba da operete za sutra, nikud vam neće pobeći iz sudopere!

Kad god odlučite da nešto preduzmete, poslušajte sebe na trenutak. Šta vam telo govori? Šta želite i šta vam je potrebno u tom trenutku? Šta bi bilo dobro za vas? Šta bi vama odgovaralo, a šta biste radili samo da biste uslužili nekog drugog? Ako radite stvari samo da biste ugodili drugima, a nije vam ni najmanje do toga, to je nepravda koju činite sebi. Tako činite nekome dobro, a sebi loše.

To nije odlika dobrog čoveka, već čoveka koji ne ume da se zauzme za sebe.

Kao što sam već napisala, svet nije polje duge u kome je sve harmonično i fino i krasno. Što pre ovo naučimo, to bolje za nas. Pre bih rekla da je svet jedno veliko bojno polje i da svi moramo da naučimo da se izborimo za sebe. Ako to ne uradimo, drugi će nas porobiti, tako da radimo u njihovu korist.

Da li je to pošteno? Nikako. Zašto mora da bude ovako? Volela bih da znam odgovor na ovo pitanje, ali nažalost – ne znam. I šta nam onda preostaje? Ako želimo da budemo pobednici i ako želimo da nam se dešavaju dobre stvari, ne preostaje nam ništa drugo nego da naučimo kako da delujemo u ovom nepravednom svetu, da zasučemo rukave i počnemo da radimo drugačije nego što smo radili do sada.

Dugo mi je trebalo da shvatim da nisam žrtva ovog nepravednog sveta i da niko nije dužan da mi udovoljava kako bih ja možda želela. U svojim dvadesetim godinama provela sam mnogo vremena jadikujući kako nemam sreće u životu. Mnogo puta su mi prijatelji rekli da previše kukam, iako mi se tada činilo da to nije tako. Sada, kad bolje razmislim, verovatno su bili u pravu.

Ali, otkud dvadesetogodišnja balavica išta zna, kada je jedva zakoračila u svet, totalno nespremna, upoznata s onim što joj je kod kuće rečeno, odnosno bez nečeg previše pozitivnog u vlastitoj percepciji. Šanse da se snađem dobro u svetu kao mlada devojka nisu baš obećavale.

Prilično sam se lepo zabavljala tokom prve polovine svojih dvadesetih, iako tada nisam postigla i ostvarila sve što sam želela. Pošto tada još nisam posedovala znanje koje danas posedujem, mislila sam da mi sreća nije naklonjena. Ljutilo me je to što sam samu sebe smatrala dobrom i poštenom osobom i nisam razumela zašto mi se želje ne ispunjavaju, bilo u ljubavnom ili poslovnom smislu. U to vreme nisam razumela kako svet funkcioniše i da treba da budem proaktivnija da bih ostvarila svoje ciljeve. Činilo mi se jednostavno nepravedno da oni koje sam zaista poznavala nisu baš previše dobri ljudi, a obično su postigli sve što su naumili i dobijali su sve što su želeli. Tada se nisam previše upuštala u duboka razmišljanja zašto je to baš tako, smatrala sam da je to već određeno odozgo.

Priznajem, na trenutke sam i sama ponekad bila u iskušenju da postanem „ta loša“. Šta bi to trebalo da znači? Ne znam tačno, ali svako to može da protumači na svoj način. Možda sam i sama razmišljala u tom pravcu da obavim neki nepošten posao, „zezmem“ nekoga da bih postigla svoje i više koristim laži nego istinu.

Kada si ovako očajan, mnogo toga ti prolazi kroz glavu. Ali, to nikada nisam mogla da uradim, jer mi savest to nije dozvoljavala. Tada sam se još više ljutila na sebe jer sam se osećala kao da nigde ne pripadam.

Gledala sam ljude koji su se ponašali nepošteno i daleko su dogurali i postigli uspeh, i gledala sam ljude koji su se trudili, naporno radili, bili su zaista prave dobričine, ali ipak nisu dogurali daleko ili su čak nizali neuspeh za neuspehom.

Ko je sada ovde lud? Gde je pravda? E, pošto smo već utvrdili da je nema mnogo na ovom svetu, neću se previše ponavljati. U to vreme sam bukvalno lutala u mraku. Nema šta, bila sam mlada i neiskusna, bez pravih ljudi oko sebe da mi razjasne situaciju.

Međutim, u ovoj knjizi se nećemo baviti lošim ljudima. Oni postoje i uvek će postojati. Nećemo se baviti ni time da li će ih ili neće stići zaslužena kazna, jer nemamo vremena da to čekamo. A čak i da budu jednom kažnjeni, od njihove kazne nećemo imati ništa, osim možda malo satisfakcije, koja u stvarnosti, bar meni lično, ne bi mnogo značila ako mi je ovaj loš čovek prethodno nudio i uništio bilo šta što sam gradila.

Naš zadatak je da naučimo da guramo dalje, uprkos nepravednom svetu, uprkos pokvarenim ljudima i uprkos činjenici da naše karte u igri života nisu baš najperspektivnije. Moraćemo da trčimo jače i entuzijastičnije od bilo koga ko ima određene prednosti na ovom svetu. Ako budemo dovoljno tvrdoglavi i uporni, nema šansi da

nas bilo šta zaustavi, bez obzira na to sa čim ćemo se suočiti u budućnosti.

SVE POČINJE...

u pelenama

„Poznavanje sebe je početak svake mudrosti.”

“

ARISTOTEL |

Ako imate sreće i roda vas ostavi u domu porodice u kojoj vlada ljubav, onda će vaš put zasigurno biti lakši od nekoga ko sleti u nevoljenu, disfunkcionalnu porodicu. Postoji bezbroj teorija o tome kako i zašto dolazimo na ovaj svet, i bez obzira na to u šta verujete, na kraju smo opet na istom – tako da to sada i nije važno.

Rođeni smo u porodicama u kojima smo rođeni i tu ne možemo ništa. Ali, šta da radi beba kada tek dođe na svet? Da traži novu porodicu? Kada bi to bilo tako jednostavno!

Tako će bar naših narednih 15–20 godina zapečatiti dvoje ljudi koji će postati naši roditelji. Roditelji su ti koji oblikuju dete na svoj način, kao plastelin, od prvog dana života. A ako roditelji nemaju naštimovano sve u glavi i duši, onda se siromahu ništa dobro ne piše. Moje iskreno mišljenje je da neki ljudi ni ne zaslužuju titulu roditelja.

Pa ipak, kada odrastemo, ne treba previše i za sve kriviti roditelje. Moramo da shvatimo da je većina njih, ako ostavim po strani one zaista loše roditelje, ipak nama želela samo najbolje i ni sami nisu odrasli u najboljem okruženju i nisu umeli drugačije. I sami znamo koliko je teško promeniti način na koji funkcionišemo i razmišljamo, a u to vreme bilo je još teže, jer se o promenama i ličnom rastu nije pričalo kao danas.

Takođe, naše loše ili teško detinjstvo ne bi trebalo da bude izgovor da ne uradimo ništa od svog života. Kad odrastemo, imamo sve mogućnosti da nešto promenimo. Međutim, svi ovo prečesto radimo: previše se oslanjamo na prošlost i tražimo krivca u drugima. U redu, istina je, možda ste imali roditelje koji su vam totalno upropastili život. Niste jedini, dobro došli u klub! Ali, to je prošlo. To je sada prošlost. Vi ste ovde i sada. Živimo u sadašnjosti, ali ljudi prečesto pridaju preveliki značaj prošlosti i tako propuštaju sadašnjost.

Sada je na vama da odlučite da li ćete postati drugačiji, bolji čovek ili ćete uvek gaziti u isti glib i ljutiti se i s trideset ili četrdeset jer ste rođeni u porodici bez ljubavi i koristićete to kao izgovor što u životu niste ništa pametno postigli ili učinili. Naravno da imate svako pravo da to radite, ali vam iz sopstvenog iskustva mogu reći da vas to neće odvesti daleko, a svakako ne tamo gde želite.

I sama sam, kao devojčica, provela najveći deo svog detinjstva u svakodnevnom strahu od toga šta će se dogoditi između mojih roditelja. Mnogo su se svađali, a ponekad je i otac bio nasilan prema majci. Ti nasilni događaji su bili ređi od prepirki, ali su često bili na ivici fizičkog obračuna i tresla sam se oko toga šta će se dalje desiti. Tada sam bila jako ljuta na njih što nikad ne misle na mene dok to rade. Da li su uopšte bili svesni kako sam se ja osećala? Nisu. Mislili su da sam dete i da to na mene ne utiče, jer me nisu direktno napadali. Kakvo pogrešno razmišljanje! Naravno da utiče. Na svako dete. Nasilje je nešto najgore što može da obeleži detinjstvo! Mene je pretvorilo u tihu, stidljivu devojčicu punu straha.

Moji roditelji se nikada nisu voleli. Ostali su zajedno jer sam se dogodila ja. Mama je mislila da je već stara i da je vreme za dete (imala je 27 godina), a otac, uopšte ne znam šta je otac mislio. Možda isto. To je nešto najstrašnije što bi mogao da učiniš svom detetu: da oстане s nekim bez trunke ljubavi samo da biste bili „porodica”.

Molim vas da, ako ste trenutno u sličnoj situaciji i ako želite dobro svom detetu, nikada ne insistirate na vezi bez ljubavi, naročito ako je prisutno nasilje. Vaše dete to može da uništi i da ga zapečati do kraja života. Ako ne zbog sebe, otiđite zbog deteta, verujte mi da će vam kasnije do neba biti zahvalno, više nego da ostanete u takvoj vezi. Deca sasvim sve osećaju i nisu glupa. Kasnije se može dogoditi da vam vaše dete potajno zamera i da vas mrzi što ga niste spasili iz ovakvog okruženja.

Bila bih hiljadu puta zahvalnija svojoj majci da je tada mogla da ode, pa da živimo sami u miru. Mama je čak par puta pakovala kofere i nestala na po ceo dan, ali se uvek vraćala. U stvari, verovatno je više želela da uplaši oca da bi se promenio, ali nažalost, takve metode nisu najbolje rešenje.

Kao što možete da vidite, nemam lepih sećanja na svoje detinjstvo. Zaista je bilo previše jadno i tužno. Moja budućnost nije ukazivala ni na šta dobro, jer moji roditelji nisu bili preveliki optimisti ni borci.

Moj otac je uvek govorio da ništa nije moguće i da se ništa ne može, ali i majka je mislila slično. U njima nije bilo ni mrvice želje da nešto promene nabolje ili da nešto stvore.

Tako su ih učili – da su niža klasa i da za njih ne postoji mogućnost da bilo kada bilo šta promene; da im je suđeno da naporno rade i da se bore da prežive.

Ljudi koji imaju više novca i uspešni su, za njih su loši i pokvareni, ili su do svoje imovine došli preko porodičnih ili nekih drugih veza. Njihovo mišljenje je da ljudi poput nas nikada ne mogu uspeti, a kamoli doći do vrha.

Iz ovoga možete zaključiti da su oni slično govorili i pokušali da nauče i mene. A šta bi se ovde moglo dogoditi? Mogla sam da se uklopim u njihove obrasce i postanem kao oni. Mislim da nije potrebno tri puta pogađati kakav bi me život tada čekao. Uf, zgrozim se pri samoj pomisli na to!

Većina dece subjektivizuje ono što im roditelji govore i čemu ih uče i onda, naravno, misle da je to jedino ispravno. Logično, šta će drugo da misle ako drugačija razmišljanja ne poznaju? Prvih nekoliko godina osuđeni ste samo na roditelje, a možda i na vrtić, ako ga pohađate. Eventualno, i na neke rođake i prijatelje, ako ih vaši roditelji imaju.

Nisam išla u vrtić jer je mama ostala kod kuće da me čuva, tek sa šest godina sam išla u školicu, a u Sloveniji smo imali vrlo malo rođaka, tačnije, moja majka je imala samo jednu sestru, moj otac nije imao nikoga, a oboje su imali manje prijatelja.

Uprkos tome što su svih ovih godina na sve načine hteli da mi kažu da ljudi poput nas (siromašni, bez poznanstava u višim krugovima) nikako ne mogu uspeti, duboko u sebi sam još kao devojčica znala da ne želim takav život. I da ću uspeti. I da se može i drugačije živeti. Taj novac nije nikakvo zlo, već samo sredstvo za bolji, lepši i lakši život. Ali, naravno, lakše je reći da je novac zlo i da ti nisi takav, nego stvoriti bar nešto i malo sebi olakšati život.

Priznali to ili ne, novac je i te kako važan. Ne samo za materijalne stvari. Da li ste razmišljali koliko ste smireniji kada vas ne pritiskaju problemi s novcem i kako to pozitivno utiče na vaše zdravlje i psihu? Možete kupiti zdraviju hranu, imati bolju zdravstvenu zaštitu, ako se nešto, ne daj bože, desi. Imate veće šanse za visoko obrazovanje, miran i bezbedan život, bez stalnog stresa kako ćete preživeti mesec.

Međutim, nisam klonula i počela da razmišljam kao moji roditelji – da je moja sudbina već unapred zapečaćena – dogodilo se nešto drugo.

UTICAJ RODITELJA

Naši roditelji su ti koji od ranog života ili jačaju ili uništavaju naše samopouzdanje i samouverenost. Nažalost, velika većina roditelja uništava samopouzdanje svoje dece uglavnom nesvesno. S jedne strane, racionalno razumem zašto su to uradili ili rade. Neki se plaše da nećete uspeti i da ćete biti razočarani, ali bi želeli

da vas odbrane od tog razočaranja. Neki zaista misle da ništa ne mogu da urade, ali znajte da su to samo njihove projekcije. U stvari, oni misle da to sami ne bi mogli da urade i onda to projektuju na vas. U njihovim očima ni vi ne biste mogli, što je daleko od istine. **Svaki čovek može da uradi onoliko koliko veruje da može.** Svi možemo sve što postavimo za cilj, ako u to i verujemo. O tome ću više pisati u narednim poglavljima.

Međutim, postoje i roditelji koji zaista umeju da budu ljubomorni na svoju decu i u realnosti im baš ne dozvoljavaju da uspeju. Da, i takvi postoje, ali mislim da je šteta trošiti reči na takve ljude. Bežite od takvih koliko vas noge nose, pa makar i ako su to „roditelji”.

Kakav god da je razlog zašto to čine, to šteti nama, deci. To nam oduzima priliku da izrastemo u samouverene mlade ljude koji su svesni sebe i svojih talenata, koji veruju u svoje snove i ne plaše se da rade ono što ih čini srećnim.

Postajemo stidljivi, ne mislimo ništa dobro o sebi, čini nam se da smo nevažni čak i sami sebi. Samo, zašto bismo zaslužili uspeh i sreću? Nešto smo više od proseka. Ko smo mi? U svojim sopstvenim očima mi smo niko jer su nas tako vaspitali.

I na moju veliku žalost, većina mladih odraslih ljudi nesvesno ostaje zarobljena u takvom životu. Misle da tako mora da bude. Oni slede ono što su ih naučili. Hvala Bogu, poslednjih godina se svet pomalo budi i danas se više nego ikada govori o ličnom rastu i to više nije tabu tema. Ljudi se bude i oslobađaju okova prošlosti, upoznaju novi svet i novi način razmišljanja, a sve više ljudi se usuđuje da živi na svoj način.